

Löner år 2003

Löner och löneutveckling år 1994–2003

Rapporten har utarbetats av LOs Löne- och välfärdsenhet

För ytterligare information
kontakta Mats Larsson, telefon 08-796 28 11

Innehåll

Sammanfattning.....	3
1 Metod.....	5
2 Löner och löneutveckling år 2002.....	8
3 Löneutveckling år 1994–2002.....	15
4 Kvinnor och män.....	19
5 Löner år 2003–2005.....	23
Bilaga 1 Strukturrensning.....	25
Standardvägning.....	26
Statistisk osäkerhet.....	27
Bilaga 2 Månadslön år 2002 och löneutveckling år 1994–2002.....	28

Sammanfattning

DEN GENOMSNISSLIGA MÅNADSLÖNEN för samtliga anställda år 2002 var 21 500 kronor. För enbart arbetare var medellönen 17 400 kronor och för tjänstemän 24 800 kronor. Tjänstemännens löner var därmed hela 43 procent högre än arbetarnas. I kronor räknat blir skillnaden 7 400 kronor.

Lönerna är högre inom privat sektor än inom offentlig. Skillnaden är cirka 15 procent för såväl arbetare som för tjänstemän.

Fördelas arbetare och tjänstemän på sex sektorer, tre privata och tre offentliga, så visar sig lönerna vara högst för tjänstemän inom tillverkningsindustrin, 28 100 kronor, och lägst för arbetare inom kommun, 15 600 kronor, landsting, 16 200 kronor och privat tjänsteproduktion, 17 000 kronor.

Genomsnittlig månadslön år 2002

	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Samtliga	17 400	24 800	21 500
Privat sektor	18 100	26 000	22 400
Offentligt sektor	15 800	22 600	19 800

Lönerna ökade 3,6 procent

I genomsnitt ökade lönerna med 3,6 procent år 2002. För arbetare ökade lönerna med 3,4 procent och för tjänstemän med 3,7 procent. Lönegapet mellan arbetare och tjänstemän ökade därmed även detta år, dock inte lika mycket som tidigare år.

Mer inom offentlig sektor

Lönerna ökade mer inom offentlig sektor än inom privat. Det gällde både arbetare och tjänstemän. Mest ökade lönerna för *arbetare inom kommunal sektor* vars löner ökade med 4,5 procent. Dessa har på senare år halkat allt längre efter övriga anställda i löneutvecklingen men det senaste året knaprade de alltså in något i stället.

Även för arbetare inom de två andra offentliga sektorerna, stat och landsting, ökade lönerna relativt mycket, 4,0 respektive 3,9 procent.

Inom de tre privata sektorerna ökade arbetarnas löner betydligt mindre. Inom tillverkningsindustrin ökade lönerna med endast 2,8 procent, inom privat tjänsteproduktion med 3,0 procent och inom byggnadsindustrin med 3,5 procent.

Även bland tjänstemän ökade lönerna mest inom stat, kommun och landsting, drygt 4 procent, medan det inom de privata sektorerna endast var tillverkningsindustrin som nådde över 4 procent

Löneökning år 2002. Procent

	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Samtliga	3,4	3,7	3,6
Privat sektor	3,0	3,4	3,3
Offentligt sektor	4,4	4,3	4,3

Löneutveckling år 1994–2002

Mellan åren 1994–2002 har den genomsnittliga månadslönen ökat med 39 procent men för arbetare ökade lönerna bara med 35 procent medan lönerna för tjänstemän ökade med 41 procent. Lönegapet mellan arbetare och tjänstemän har därmed ökat till 43 procents högre lön för tjänstemän.

Löneökning år 1994–2002. Procent

	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Samtliga	35	41	39
Privat sektor	36	43	40
Offentligt sektor	31	39	36

I kronor räknat innebär det att lönegapet ökat från 4 600 kronor år 1994 till 7 400 kronor år 2002. En ökning med hela 2 800 kronor på bara åtta år

Löner år 2003–2004

LO-ekonomerna räknar med 3,5 procents löneökning år 2003 och 3,7 procent år 2004. Lönerna väntas öka mindre inom privat sektor än inom den offentliga.

Enligt SCBs konjunkturstatistik tycks tjänstemännens löner öka mer än arbetarnas löner även år 2003. Även om denna statistik ännu är preliminär och bara gäller privat sektor visar den på klart högre löneökningstakt för tjänstemän än för arbetare.

Kvinnor och män

Den genomsnittliga månadslönen för samtliga kvinnor var 19 300 kronor och för män 23 600 kronor år 2002. Män har därmed i genomsnitt 4 300 kronor högre lön än kvinnor. Räknat i procent så motsvarar lönen för kvinnor 82 procent av lönen för män.

Månadslön för kvinnor och män		
	Kvinnor	Män
Arbetare	15 900	18 600
Tjänstemän	21 700	28 300
Samtliga	19 300	23 600

Fördelat på arbetare och tjänstemän är löneskillnaden mellan kvinnor och män större bland tjänstemän än bland arbetare. *Störst* är den bland tjänstemän inom privat sektor. Bland dessa har män i genomsnitt hela 8 000 kronor högre månadslön än kvinnor. *Minst* skiljer det bland arbetare inom offentlig sektor. Där har män 1 100 kronor högre lön.

Standardvägning ger en annan bild av löneskillnaderna

För att ge en mer tydlig bild av löneskillnader mellan kvinnor och män kan så kallad *standardvägning* användas. Standardvägning är en lämplig metod att använda då *antalet* kvinnor och män skiljer sig stort inom enskilda yrken.

Kvinnors lön i procent av mäns lön		
	Ej standardvägt	Standardvägt
Arbetare	85	95
Tjänstemän	77	91
Samtliga	82	92

Resultatet av standardvägningen blir att löneskillnaden mellan kvinnor och män minskar betydligt och att kvinnors lön i procent av männens lön ökar från 82 procent till 92 procent. För arbetare ökar den till hela 95 procent medan den för tjänstemän stannar på 91 procent.

Standardvägning efter yrke visar därmed att löneskillnader mellan kvinnor och män inom enskilda yrken är betydligt mindre än vad som är fallet då lönerna summeras för hela sektorer eller näringsgrenar. Orsaken är att *kvinnor och män i huvudsak arbetar inom olika yrken* samtidigt som lönerna varierar *mellan olika yrken*.

En jämförelse av andel kvinnor och lönenivå inom olika yrken visar att en *hög andel kvinnor* inom ett yrke eller sektor även innebär en *låg lönenivå*. Likaså medför en *hög andel män* en *hög lönenivå*. Lönenivåerna för kvinnor respektive män *inom samma yrke* är dock oftast liknande.

Metod

1

DENNA RAPPORT SYFTAR TILL att beskriva lönenivåer och löneförändringar för olika sektorer på arbetsmarknaden och för olika grupper av anställda. Beskrivningen sker utifrån den officiella lönestatistik som redovisas av Statistiska centralbyrån, den så kallade lönestrukturstatistiken. Denna redovisas en gång per år fördelat på fem olika sektorer – privatanställda arbetare, privatanställda tjänstemän, stat, kommun och landsting. Statistik för dessa sektorer började redovisas år 1994 vilket även avgränsar rapportens jämförelser över tiden.

Rapporten beskriver främst löneläget år 2002. Det gäller såväl lönenivå som löneutveckling. Dessutom redogörs för löneutvecklingen de senaste nio åren, år 1994–2002, samt för LO-ekonomernas löneprognos för år 2003–2005.

I syfte att förbättra statistikens jämförbarhet över tiden och mellan de olika sektorerna har statistiken bearbetats på några punkter. Det gäller beräkning av ett *enhetligt lönebegrepp*, *utökad sektorindelning* samt *strukturensning*.

Lönebegrepp

På grund av att den officiella lönestatistiken redovisas med olika lönebegrepp för olika sektorer har ett lönebegrepp beräknats som är jämförbart för alla sektorer. Lönebegreppet är konstruerat för att motsvara *månadslön för heltidsarbete på dagtid*. Tabell 1.1 visar vilka lönekomponenter som ingår i rapportens lönebegrepp för respektive sektor.

De lönekomponenter som inte ingår är i huvudsak olika typer av rörliga lönetillägg som till exempel för obekvämt arbetstid, skiftgång och övertid. Ej heller är *arbetstidsförkortning* som är framförhandlad i utbyte mot löneökning medräknad.

Uppräkningsfaktor för timlön

För privatanställda arbetare har genomsnittlig månadslön beräknats genom att multiplicera timlönen med 167,5. Detta motsvarar det genomsnittliga antalet arbetade timmar som en heltidsanställd arbetar per månad med hänsyn till hur helgdagar infaller under en 20-årsperiod. Samma uppräkningsfaktor har använts för samtliga år för att ge bästa möjliga jämförbarhet över tiden.

Rapportens lönebegrepp

Sektor	Lönekomponenter
Privatanställda arbetare.	Tid- och prestationslön, helglön och andra förmåner. Timlön
Privatanställda tjänstemän	Tid- och prestationslön, helglön och andra förmåner. Månadslön
Stat	Grundlön inkl fasta lönetillägg
Kommun	Grundlön inkl fasta lönetillägg
Landsting	Grundlön inkl fasta lönetillägg

Tabell 1.1

Redovisningsgrupper

Den officiella lönestatistiken redovisas inte efter avtalsområden men väl efter näringsgren och yrke. Utifrån detta har statistiken grupperats för att efterlikna avtalsområdena så mycket som möjligt. Detta har skett genom indelning av de anställda i ett antal olika sektorer. Dels en uppdelning på privat och offentlig sektor och dels en uppdelning på sex sektorer, tre privata och tre offentliga, vilka i sin tur även delats upp i 21 sektorer, 14 privata och 7 offentliga. Tabell 1.2 visar vilka näringsgrenar och yrken som ingår i respektive sektor. Observera att de privata sektorerna är uppdelade efter näringsgren medan de offentliga är uppdelade efter yrke.

För arbetare redovisas bara 18 sektorer på grund av att antalet arbetare är för litet i fyra sektorer. Detta gäller de tre statliga sektorerna samt sektorn kreditinstitut och försäkringsbolag. I stället för de tre statliga sektorerna redovisas samtliga statligt anställda arbetare.

Indelning av sektorer efter yrke och näringsgren

Två sektorer	Sex sektorer	21 sektorer	
Privat	Tillverkningsindustri	Verkstadsindustri	
		Livsmedels, dryckes- och tobaksindustri	
		Trävaruindustri, ej möbler	
		Massa- och pappersindustri	
		Förlag; grafisk o a reproindustri	
		Stål- och metallverk	
		Övrig tillverkningsindustri	
	Byggnadsindustri	Byggnadsindustri	
	Privat tjänsteproduktion	Partihandel	
		Detaljhandel	
		Hotell och restauranger	
		Transport- och kommunikationer	
		Kreditinstitut och försäkringsbolag	
		Fastighetsbolag, uthyrnings- och företagsservice	
Offentlig	Stat	Militär och polis	
		Civilförvaltning	
		Universitets- och högskollärare	
	Kommun (primär)	Äldre- och handikappomsorg	
		Skola	
		Barnomsorg	
	Landsting	Vård	

Tabell 1.2

Rensning av strukturella förändringar

För att rensa bort löneskillnader över tiden som beror på förändringar av antalet anställda har dataunderlaget *strukturensats*. Strukturrensningen har skett efter kön, yrke och näringsgren.

Vad är strukturrensning

Skillnader i lön mellan två tidpunkter kan bero på olika orsaker. I denna rapport är det den löneutveckling som beror på *centrala och lokala löneförhandlingar* som är av intresse. Förändringen av den genomsnittliga lönen påverkas dock även av så kallade *strukturella förändringar*. Med strukturella förändringar avses här främst att antalet anställda inom olika yrken eller näringsgrenar förändras år från år. Detta påverkar den genomsnittliga lönenivån när den beräknas för flera yrken eller näringsgrenar.

Strukturella förändringar bör därför rensas bort när lönenivåer för olika tidpunkter jämförs. Metoden för detta kallas *strukturensning* och innebär helt enkelt att samma sysselsättningsvikter används alla år som jämförs. Det vill säga att antalet anställda fördelade efter kön, yrke och näringsgren enligt år 2002 har vägts in även för åren 1994–2001. Detta rensar bort löneskillnader över tiden som beror på förändringar av antalet anställda inom dessa variabler.

I bilaga 1 redovisas ett exempel på strukturrensning.

2

Löner och löneutveckling år 2002

ÅR 2002 VAR ETT OVANLIGT ÅR vad gäller lönerna utveckling. Ovanligt så till vida att lönerna ökade mest för dem med lägst lön och minst för dem med högst löner.

Den genomsnittliga månadslönen år 2002 var 21 500 kronor för samtliga anställda. Fördelat på arbetare och tjänstemän var lönen för samtliga arbetare 17 400 kronor och för tjänstemän 24 800 kronor. *Tjänstemännens löner var därmed hela 43 procent högre än arbetarnas.* I kronor räknat blir skillnaden 7 400 kronor.

Lönerna högre inom privat sektor

Lönerna är högre inom privat sektor än inom offentlig. Skillnaden är cirka 15 procent och det gäller såväl för arbetare som för tjänstemän. Följaktligen så har tjänstemän inom privat sektor högst månadslön, 26. 000 kronor, medan arbetare inom offentlig sektor har lägst lön, 15. 800 kronor. Skillnaden mellan högst och lägst är därmed 10 400 kronor eller 65 procent.

Genomsnittlig månadslön år 2002

	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Samtliga	17 400	24 800	21 500
Privat sektor	18 100	26 000	22 400
Offentligt sektor	15 800	22 600	19 800

Tabell 2.1

Genomsnittlig månadslön år 2002
Arbetare och tjänstemän

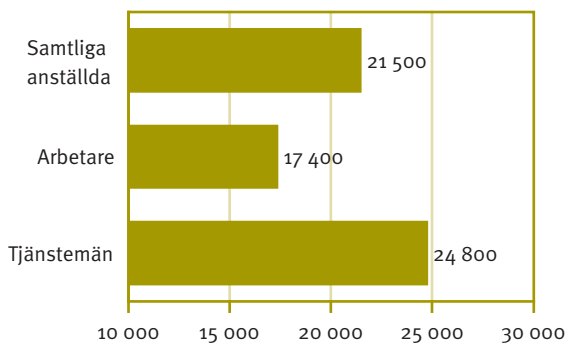

Diagram 2.1

Lönerna är 43 procent högre för tjänstemän än för arbetare. Räknat i kronor blir skillnaden 7 400 kronor.

Genomsnittlig månadslön år 2002
Arbetare och tjänstemän efter sektor

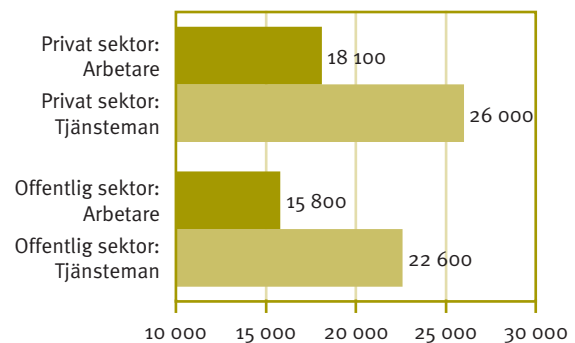

Diagram 2.2

Lönerna är cirka 15 procent högre inom den privata sektorn både för arbetare och tjänstemän.

Sex sektorer

Fördelas arbetare och tjänstemän på sex sektorer – tre privata och tre offentliga – så visar sig lönerna vara klart högst för tjänstemän inom de tre privata sektorerna. Det är bara dessa tre som har månadslön över 25 000 kronor i genomsnitt. Högst är lönen för *tjänstemännen inom tillverkningsindustrin*, 28 100 kronor.

Lägst lön har kommunalarbetare

Lägst lön har *arbetare inom sektorn kommun*. Lönenivån för dessa är 15 600 kronor. Något högre lönenivå har arbetarna inom sektorn *landsting*, 16 200 kronor, och *privat tjänsteproduktion*, 17 000 kronor.

Byggnadsarbetare och kommunaltjänstemän avviker

Två sektorer avviker vad gäller det allmänna förhållandet att tjänstemän har högre lön än arbetare. Det är *arbetarna inom byggnadsindustrin* och *tjänstemän inom kommun*. Månadslönen för dessa är i båda fallen cirka 21 000 kronor. Med detta så avviker de från övriga arbetare och tjänstemän. Dock åt olika håll då *tjänstemän inom kommun* har klart *lägre lön* än övriga tjänstemän medan *arbetare inom byggnadsindustrin* har klart *högre lön* än övriga arbetare

Sex sektorer

Tillverkningsindustri
Byggnadsindustri
Privat tjänsteproduktion

Stat
Kommun
Landsting

Genomsnittlig månadslön år 2002
Arbetare och tjänstemän efter sektor

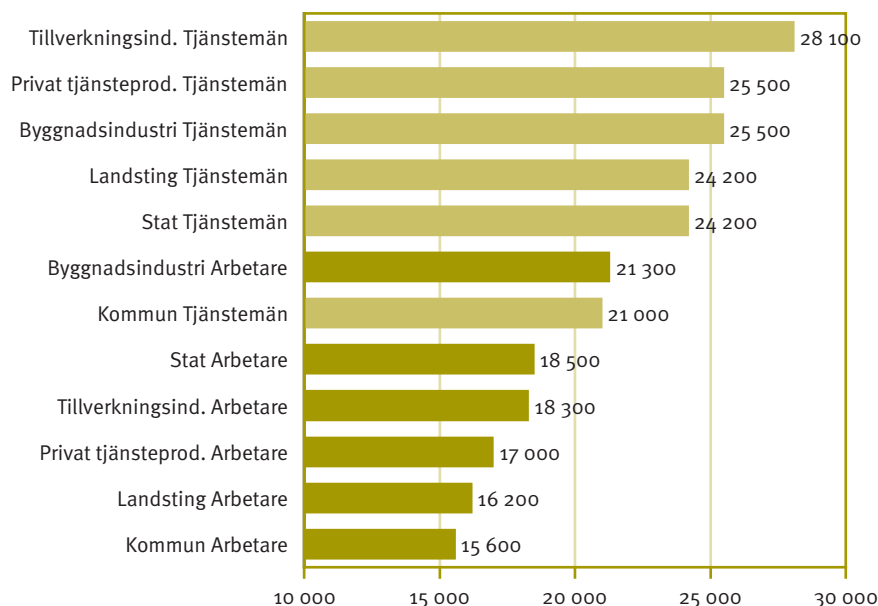

Diagram 2.3

Högst lön har tjänstemän inom tillverkningsindustrin och lägst lön har arbetare inom kommun. Endast arbetare inom byggnadsindustrin är i närheten av tjänstemännens löner.

Lönerna ökade 3,6 procent

Löneökningarna år 2002 medförde en *ovanligt liten* skillnad mellan arbetare och tjänstemän och en *ovanligt stor* löneökning inom kommunal sektor.

Liten skillnad mellan arbetare och tjänstemän

I genomsnitt ökade lönerna med 3,6 procent år 2002. I kronor motsvarar det en löneökning på 740 kronor i månaden. För enbart arbetare ökade lönerna 3,4 procent, 570 kronor, och för tjänstemän 3,7 procent, 880 kronor. Löne-gapet mellan arbetare och tjänstemän ökade alltså även detta år. Skillnaden i löneökning var dock liten jämfört med tidigare år. Detta beror inte på att arbetarnas löner ökade ovanligt mycket utan på att *tjänstemännens löner ökade ovanligt lite*. Till exempel så ökade tjänstemännens löner år 2001 med 5,7 procent medan arbetarnas löner då ökade med 3,9 procent.

Ökade mer inom offentlig sektor

Lönerna ökade mer inom den offentliga sektorn än inom den privata. Det gäller både arbetare och tjänstemän. Störst skillnad var det mellan arbetare då lönerna ökade med 4,4 procent inom offentlig sektor men bara med 3,0 procent inom privat sektor.

Genomsnittlig månadslön år 2002

	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Samtliga	17 400	24 800	21 500
Privat sektor	18 100	26 000	22 400
Offentligt sektor	15 800	22 600	19 800

Tabell 2.1

Löneökning år 2002
Arbetare och tjänstemän

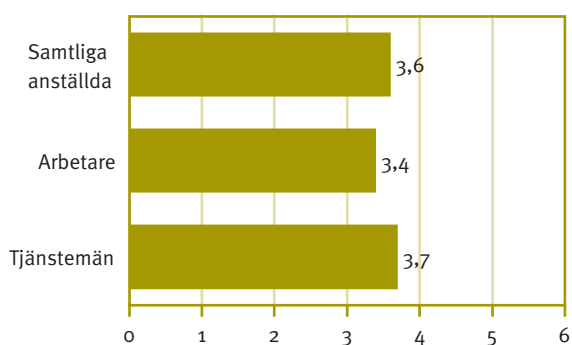

Diagram 2.4

Lönerna har ökat något mer för tjänstemän än för arbetare år 2002.

Löneökning år 2002
Arbetare och tjänstemän efter sektor

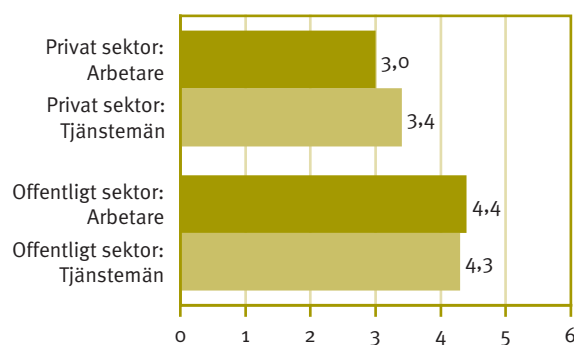

Diagram 2.5

Lönerna ökade klart mer inom offentlig sektor. Både för arbetare och tjänstemän.

Kommunalarbetarnas löner ökade mest

Fördelat på sex sektorer så inträffade det något ovanliga att lönerna ökade mest för den grupp som har lägst löner, det vill säga *arbetare inom kommunal sektor*. Dessa har på senare år halkat allt längre efter övriga anställda i löneutvecklingen. År 2002 knaprade dock kommunalarbetarna in lite på avståndet då deras löner ökade med 4,5 procent vilket var den största löneökningen bland de sex sektorerna för såväl arbetare som tjänstemän.

Även lönerna för arbetare inom de två andra offentliga sektorerna – stat och landsting – ökade lönerna relativt mycket, 4,0 respektive 3,9 procent.

Industriarbetarlöner ökade minst

Inom de tre privata sektorerna ökade arbetarnas löner betydligt mindre. Inom tillverkningsindustrin ökade lönerna med endast 2,8 procent, inom privat tjänsteproduktion med 3,0 procent och inom byggnadsindustrin med 3,5 procent.

Även kommunaltjänstemän i topp

Även bland tjänstemännen ökade lönerna mest inom den offentliga sektorn. Inom både stat, kommun och landsting ökade lönerna för tjänstemän med drygt 4 procent. Inom den privata sektorn var det bara tillverkningsindustrin som nådde över 4 procent medan löneökningen inom privat tjänsteproduktion stannade på 2,8 procent och inom byggnadsindustrin på 3,5 procent.

Löneökning år 2002

Arbetare och tjänstemän efter sektor

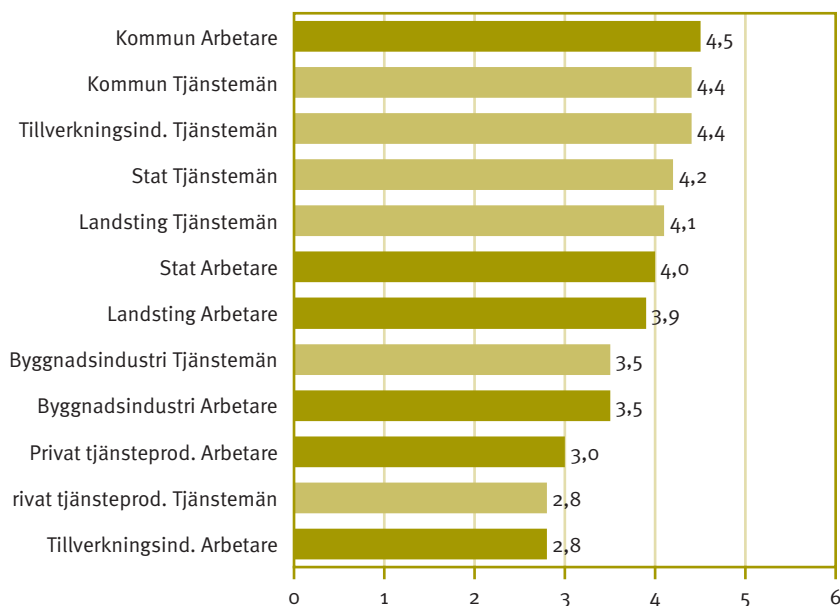

Diagram 2.6

Lönerna har ökat mest för arbetare och tjänstemän inom kommunal sektor. Minst har lönerna ökat för arbetare inom tillverkningsindustrin.

21 sektorer

En fördelning av löntagarna på 21 sektorer visar tydligt tjänstemännens lönemässiga försprång framför arbetarna. Inte inom någon sektor lyckas arbetare nå upp till medellönen på 21 500 kronor för samtliga anställda. Tjänstemännen däremot har inom nästan alla sektorer klart högre lön än medellönen (se diagram 2.7).

Byggnadsarbetarna i alla fall nära

Arbetarna inom byggnadsindustrin är de enda arbetarna vars lön på 21 300 kronor är i närheten av medellönen för samtliga. Arbetare inom de andra sektorerna har klart lägre lön, mellan 17 000–19 000 kronor. Det gäller till exempel alla industrisektorer. Lägst löner, runt 15 500 kronor, har arbetare inom de tre kommunala sektorerna samt hotell och restaurang.

Banktjänstemän i topp

Högst månadslön, 31 000 kronor, har tjänstemän inom sektorn *kreditinstitut och försäkringsbolag*. Några tusenlappar därunder kommer tjänstemän inom en rad industrisektorer med verkstadsindustrin i spetsen. Lönerna för dessa ligger mellan 28 000–29 000 kronor. Inom en sektor har dock tjänstemännen halkat efter. Det är tjänstemän inom *kommunal barnomsorg* (förskollärare, fritidspedagoger, fritidsledare med flera.) vars lön är 18 200 kronor och därmed klart lägre än för övriga tjänstemän.

Ovanligt jämn löneökning

Löneökningarna år 2002 blev relativt jämt fördelade. Åtminstone jämfört med tidigare år. Inom de flesta sektorer ökade lönerna med mellan 2,5–4,5 procent för både arbetare och tjänstemän. För sex sektorer har lönerna dock ökat med över fem procent. Men i dessa fall det gäller bara tjänstemän (se diagram 2.8).

Lönerna för arbetare ökade mest inom kommunal äldre- och handikappomsorg. För dessa ökade lönerna med 4,7 procent. Lönerna för arbetare ökade dock med över fyra procent inom ytterligare fyra sektorer, däribland de två andra kommunala sektorerna skola och barnomsorg.

Inom de flesta industrisektorer ökade lönerna betydligt mindre än fyra procent och i flera fall till och med under 3 procent.

Osäker statistik

Kom ihåg att de löner och löneökningstal som redovisas i rapporten alla är behäftade med statistisk osäkerhet. Det gäller främst löneökningstal för ett enskilt år. Osäkerheten för löneökningstal mellan år 2002 och 2001 är beräknad till cirka $\pm$ 1 procentenhet. För lönenivån år 2002 är osäkerheten cirka $\pm$ 100–200 kronor.

I bilaga 1 redogörs mer utförligt för statistisk osäkerhet.

Genomsnittlig månadslön år 2002
Arbetare och tjänstemän efter 21 sektorer

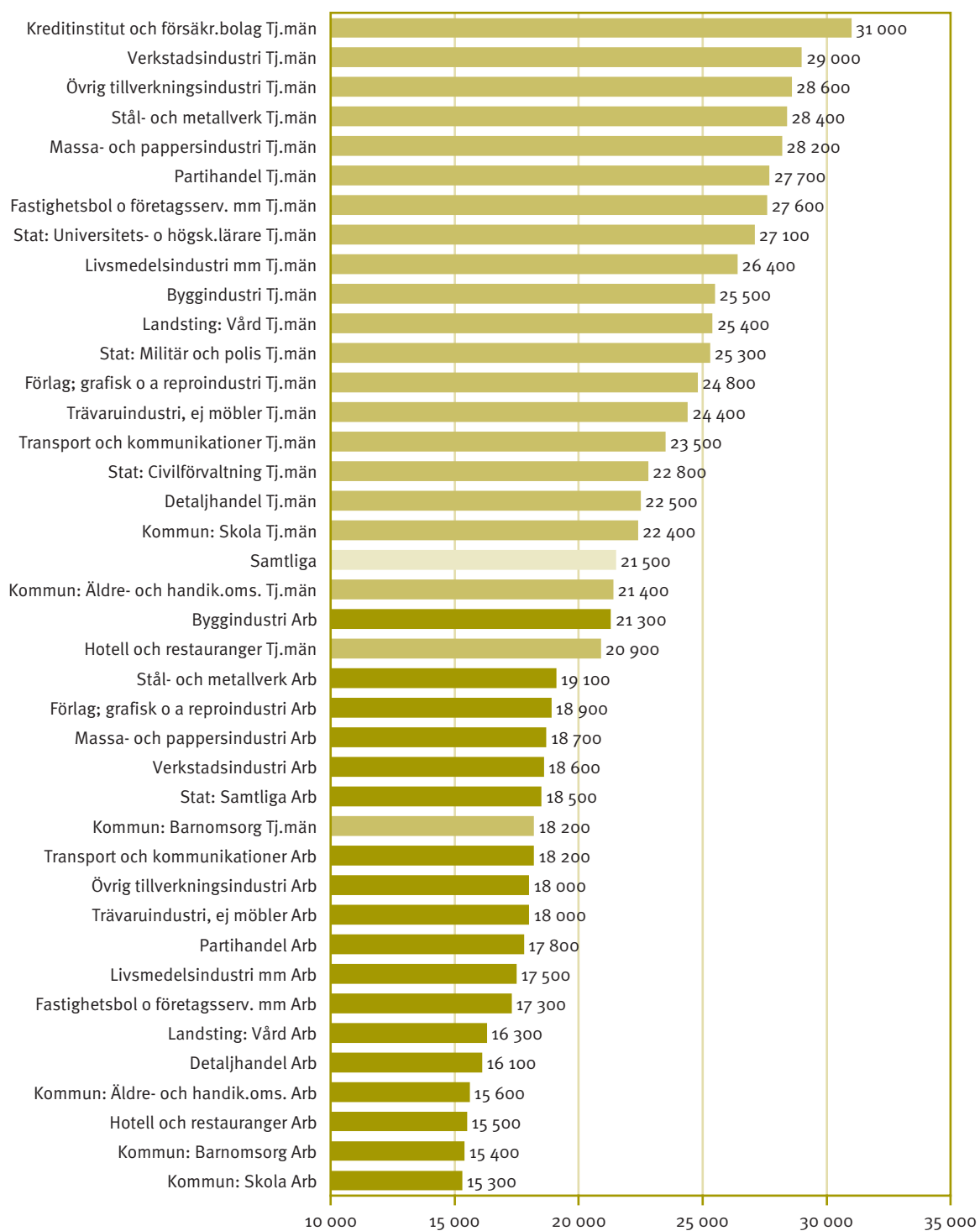

Diagram 2.7

Enbart tjänstemän har högre lön än genomsnittet för samtliga löntagare medan de flesta arbetare har lönenivåer långt under genomsnittlönen.

Löneökning år 2002. Procent
Arbetare och tjänstemän efter 21 sektorer

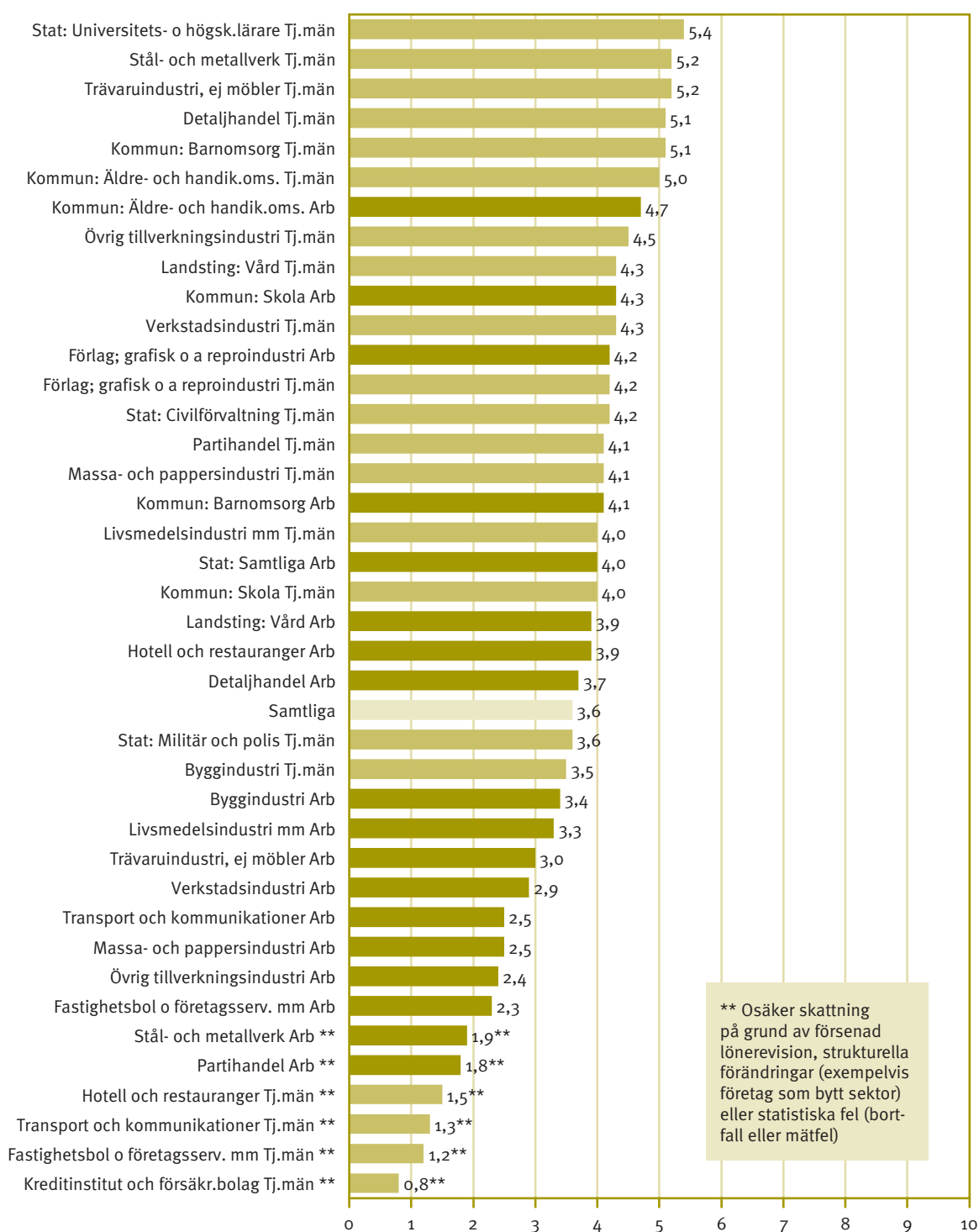

Diagram 2.8

Löneökningarna är relativt jämnt fördelade. Tjänstemännen ligger dock i topp med i flera fall över fem procent. För arbetare har lönerna ökat mest inom de tre kommunala sektorerna medan flera industrisektorer hamnat under tre procent.

Löneutveckling år 1994–2002

3

LÖNEGAPET MELLAN arbetare och tjänstemän har ökat de senaste åren då lönerna för arbetare har ökat betydligt mindre än för tjänstemän.

Mellan åren 1994–2002 har den genomsnittliga månadslönen ökat med 39 procent, från 15 500 kronor till 21 500 kronor. För arbetare ökade lönerna med 35 procent och för tjänstemän med 41 procent. Lönerna ökade alltså betydligt mer för tjänstemän än för arbetare.

Arbetare halkar efter

Lönerna ökade mer inom den privata sektorn än inom den offentliga. Det gäller för både arbetare och tjänstemän. Inom privat sektor ökade lönerna med 40 procent och inom offentlig sektor med 36 procent. Följaktligen så har lönerna *ökat mest för tjänstemän inom privat sektor, 43 procent*, medan lönerna för *arbetare inom offentlig sektor ökade minst, 31 procent*. Det är fem procent mindre än för arbetare inom privat sektor och hela 10 procent mindre än för samtliga tjänstemän. Arbetarna inom offentlig sektor har därmed halkat efter ordentligt i senare års lönekamp.

Genomsnittlig månadslön år 1994–2002
Arbetare och tjänstemän

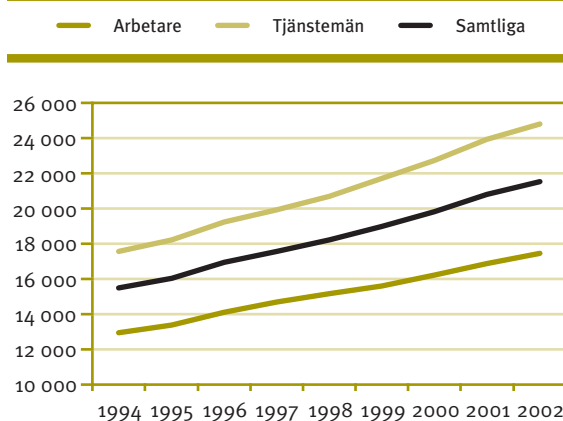

Diagram 3.1

Avståndet mellan arbetarnas och tjänstemännens löner har ökat sakt men säkert.

Löneökning år 1994–2002. Procent

	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Samtliga	35	41	39
Privat sektor	36	43	40
Offentligt sektor	31	39	36

Tabell 3.1

Löneökning år 1994–2002. Procent
Arbetare och tjänstemän

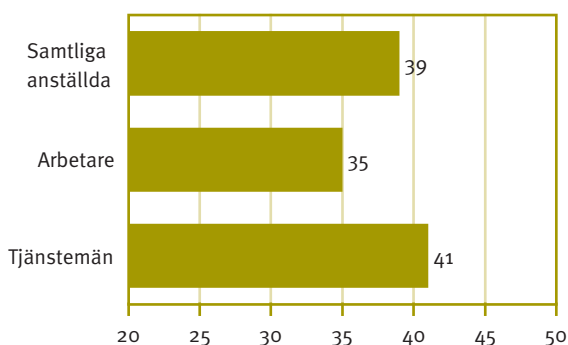

Diagram 3.2

Lönerna har ökat med 39 procent i genomsnitt.
Tjänstemännens har ökat 6 procent mer än arbetarnas.

Löneökning år 1994–2002. Procent
Arbetare och tjänstemän efter sektor

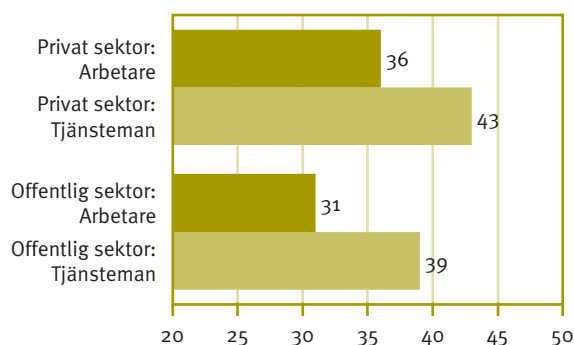

Diagram 3.3

Lönerna har ökat mer inom privat sektor än inom offentlig sektor för både arbetare och tjänstemän.

Lönegapet ökar

Avståndet mellan arbetarnas och tjänstemännens löner har ökat framför allt ökat de senaste fem åren. Fram till år 1997 var den genomsnittliga månadslönen för tjänstemän cirka 36 procent högre än för arbetare. Därefter har lönegapet ökat varje år för att år 2002 nå 43 procent. I kronor räknat innebär det att lönegapet ökat från 4 600 kronor år 1994 till 77 400 kronor år 2002. En ökning med hela 2 800 kronor på bara åtta år. Lönegapet är lika stort inom såväl privat som offentlig sektor, det vill säga knappt 43 procent. I kronor räknat är lönegapet dock större inom privat sektor beroende på att lönenivån där är högre. Lönegapet inom privat sektor var 7 900 kronor och inom offentlig sektor 6 800 kronor.

Lönegapet mellan arbetare och tjänstemän
år 1994–2002. Kronor

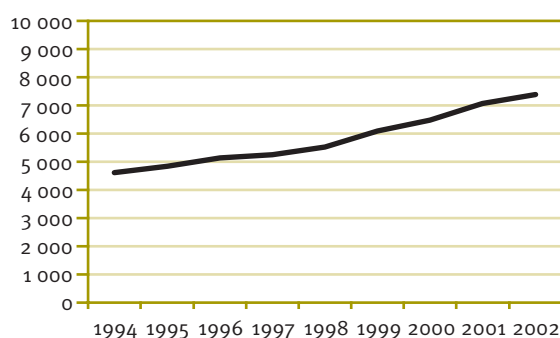

Diagram 3.4

Lönegapet har ökat mellan arbetare och tjänstemän från 4 600 kronor till 7 400 kronor på åtta år.

Sex och 21 sektorer

Fördelat på flera sektorer blir tjänstemännens dominans i de senaste årens lönekamp än tydligare. Det finns dock undantag även bland tjänstemännen. Helt klart är dock att det bara är för tjänstemän som lönerna ökat över genomsnittet. Fordelat på sex sektorer så ökade lönerna för tjänstemän inom tillverkningsindustri, landsting, privat tjänstproduktion och stat med över 40 procent. Mest ökade lönerna inom tillverkningsindustrin, 45 procent. För arbetarna ökade lönerna för de flesta sektorer med cirka 35 procent. Arbetarna inom statlig sektor nådde något högre medan arbetarna inom kommun endast nådde 30 procent.

Bank- och industritjänstemäns löner ökade mest

Fördelat på 21 sektorer så framgår att lönerna ökat klart mest inom en av tjänstesektorerna – *kreditinstitut och försäkringsbolag*. Där har lönerna rusat upp med i genomsnitt 64 procent. Rusningen tycks dock ha avstannat det senaste året då lönerna ökade med endast en knapp procent. Inom industrin så är det för tjänstemän inom *verkstadsindustrin* som lönerna ökat mest, 48 procent.

Arbetare mellan 34–37 procent

För arbetare så har lönerna ökat med mellan 34–37 procent i nästan alla sektorer. Undantaget är fem sektorer – *kommunal barnomsorg, skola och äldre- och handikappomsorg, massa och pappersindustrin* samt *livsmedelsindustrin*. För dessa har lönerna ökat klart mindre. Minst ökning hade de tre kommunala sektorerna, cirka 30 procent, medan lönerna ökat ett par procent mer inom de två industrisektorerna. Med tanke på att lönenivån är betydligt lägre inom de kommunala sektorerna så är det framför allt dessa som halkat efter i löneutvecklingen. De som redan tidigare hade lägst lön har alltså även fått minst i löneökning.

Löneökning år 1994–2002. Procent
Arbetare och tjänstemän. Sex sektorer

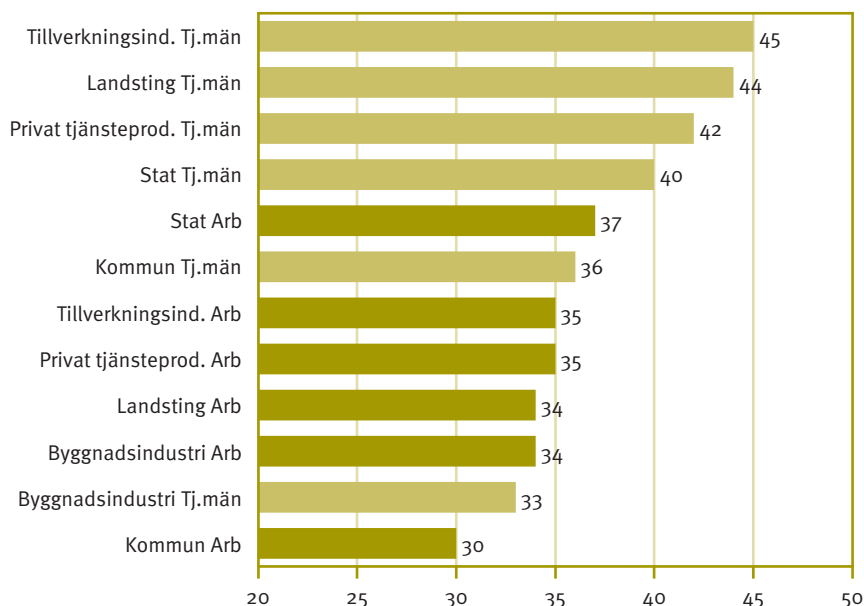

Diagram 3.5

Lönerna har ökat mest för tjänstemän inom tillverkningsindustri och landsting medan arbetare inom kommun halkat efter i löneutvecklingen.

Löneökning år 1994–2002. Procent
Arbetare och tjänstemän. 21 sektorer

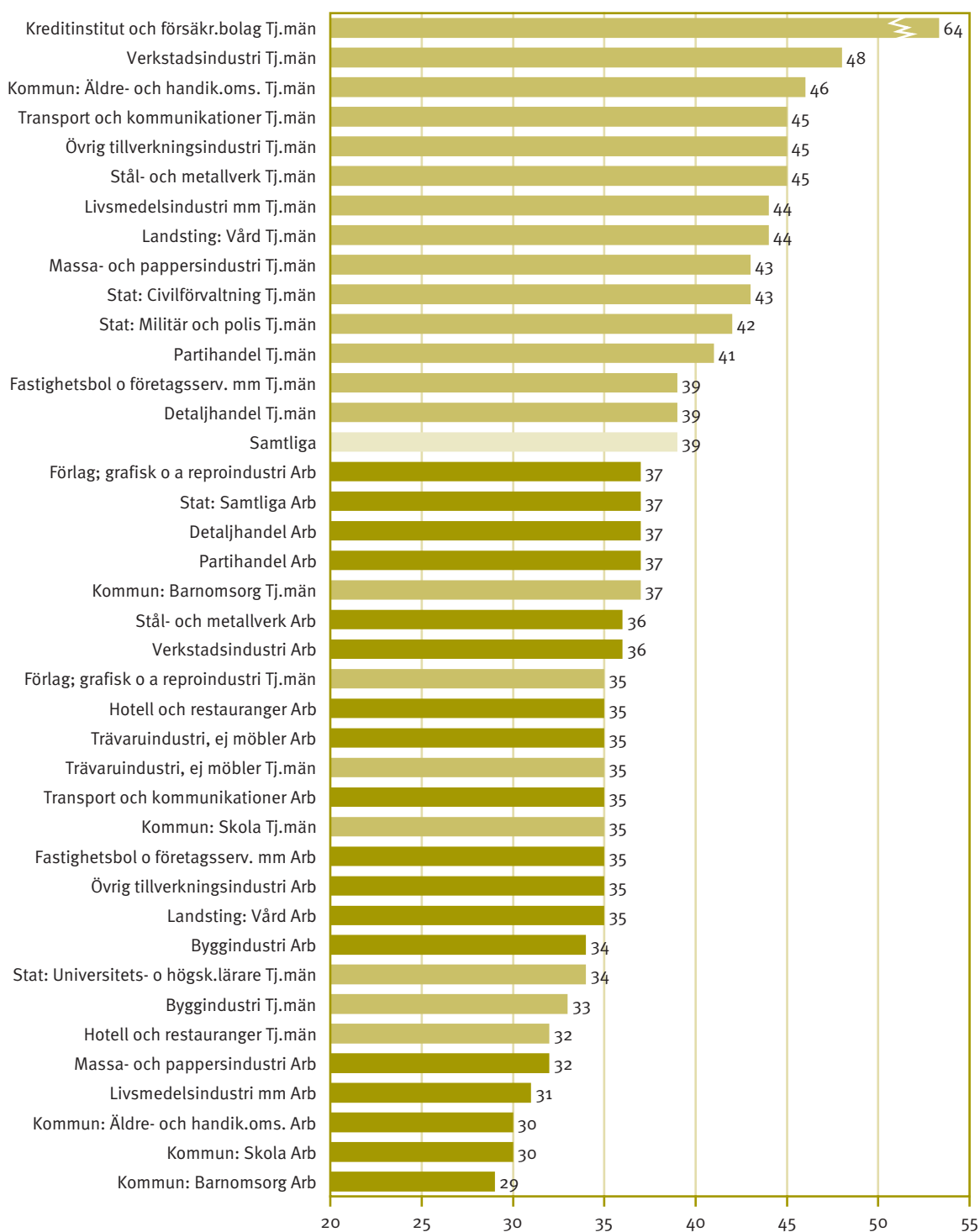

Diagram 3.6

Endast för tjänstemän har lönerna ökat mer än genomsnittet medan arbetare inom alla sektorer ligger under snittet. För arbetare inom de tre kommunala sektorerna har lönerna ökat minst.

Kvinnor och män

4

LÖNERNA FÖR KVINNOR är klart lägre än för män. Denna löneskillnad beror främst på att kvinnor och män arbetar inom olika yrken.

Den genomsnittliga månadslönen för samtliga kvinnor var 19 300 kronor och för män 23 600 kronor år 2002. Män har därmed i genomsnitt 4 300 kronor högre lön än kvinnor. Räknat i procent så motsvarar lönen för kvinnor 82 procent av lönen för män. Löneskillnaden mellan kvinnor och män har därmed varit nästan oförändrad ända sedan 70-talet.

Störst skillnad bland privata tjänstemän

Fördelat på arbetare och tjänstemän så är löneskillnaden mellan kvinnor och män större bland tjänstemän än bland arbetare. Likaså är skillnaden större inom privat sektor än inom offentlig. Följaktligen är skillnaden *störst* bland tjänstemän inom privat sektor. Bland dessa har män i genomsnitt hela 8 000

Genomsnittlig månadslön för kvinnor och män år 2002

	Arbetare		Tjänstemän		Samtliga	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Samtliga	15 900	18 600	21 700	28 300	19 300	23 600
Privat sektor	16 200	18 800	22 100	29 100	19 900	23 800
Offentlig sektor	15 600	16 700	21 200	25 500	18 700	23 000

Tabell 4.1

Genomsnittlig månadslön år 2002.
Kvinnor och män.

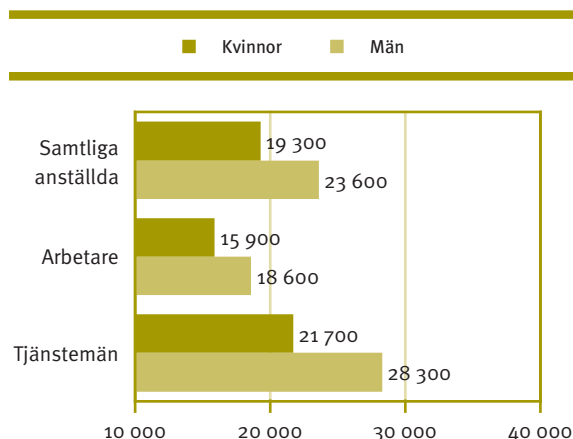

Diagram 4.1

Kvinnors löner är klart lägre än mäns. Det gäller bland såväl arbetare som tjänstemän.

Genomsnittlig månadslön år 2002.
Kvinnor och män efter sektor

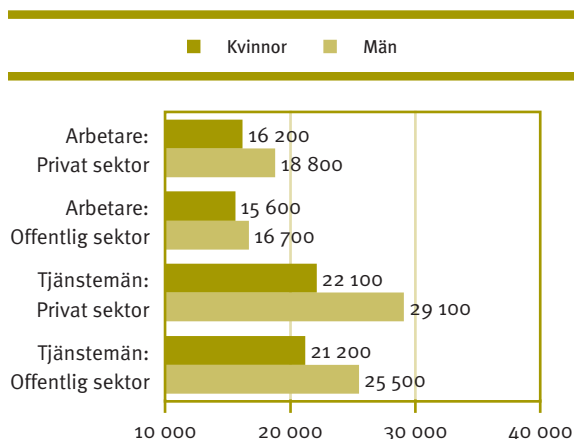

Diagram 4.2

Skillnaden mellan kvinnors och mäns löner är störst bland tjänstemän i privat sektor och minst bland arbetare i offentlig sektor.

kronor högre månadslön än kvinnor. *Minst* skiljer det bland arbetare inom offentlig sektor. Där har män 1 100 kronor högre lön.

Missvisande löneskillnader

Genomsnittliga löneskillnader mellan kvinnor och män kan ibland vara missvisande på grund av att *antalet* kvinnor och *antalet* män inom enskilda yrken ofta är mycket olika. Detta i kombination med att även lönerna skiljer sig *mellan olika yrken* kan ge missvisande löneskillnader för hela sektorer eller näringsgrenar. Det vill säga att stora löneskillnader kan uppstå när flera yrken summeras även om löneskillnaderna inom varje enskilt yrke är små.

Kvinnors lön i procent av mäns lön. År 2002
Med och utan standardvägning

	Arbetare		Tjänstemän		Samtliga	
	Ej stand. vägt	Stand. vägt	Ej stand. vägt	Stand. vägt	Ej stand. vägt	Stand. vägt
Samtliga	85	95	77	91	82	92
Privat sektor	86	93	76	88	84	90
Offentligt sektor	93	101	83	95	81	97
Stat	88	95	84	89	85	90
Kommun	96	102	93	100	89	101
Landsting	99	99	67	95	72	96

Tabell 4.2

Kvinnors lön i procent av mäns lön år 2002.
Standardvägt

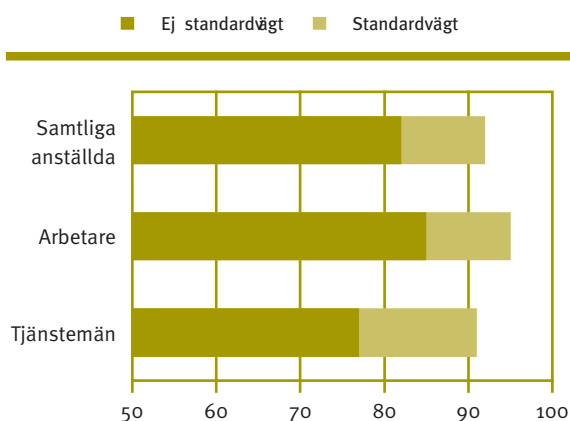

Diagram 4.3

Kvinnors lön i procent av mäns lön ökar rejält med standardvägning efter yrke.

Kvinnors lön i procent av mäns lön efter sektor år 2002. Standardvägt

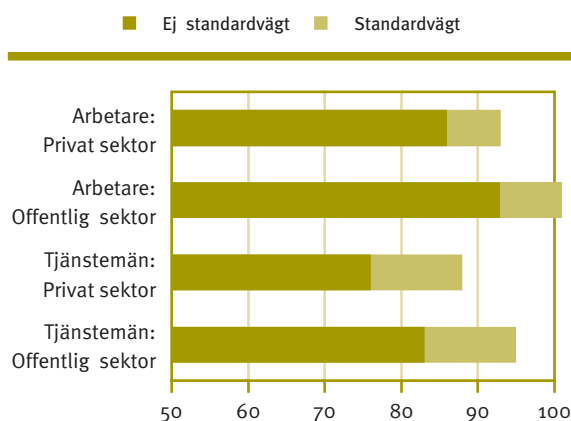

Diagram 4.4

Löneskillnaden försvinner nästan helt inom offentlig sektor och minskar betydligt inom privat sektor.

Standardvägning ger en annan bild av löneskillnaderna

En vanligt förekommande metod för att ge en mer tydlig bild av löneskillnader mellan kvinnor och män är att använda så kallad *standardvägning*. Här används standardvägning efter yrke vilket i korthet innebär att *antalet kvinnor och antalet män antas vara lika många inom varje yrke*. Detta gör att olika antal kvinnor och män inte snedvrider jämförelsen av kvinnors och mäns lön (se bilaga 1 för exempel på standardvägning).

Mindre löneskillnad

Standardvägning efter yrke gör att löneskillnaden mellan kvinnor och män minskar betydligt och kvinnors lön i procent av männens lön ökar från 82 procent till 92 procent. Skillnaden är dock stor mellan privat och offentlig sektor.

Inom offentlig sektor ökar kvinnors lön från 81 till 97 procent av männens lön medan den inom privat sektor ökar från 84 till 90 procent. Löneskillnaden försvinner alltså nästan helt inom offentlig sektor medan den är fortsatt påtaglig inom privat sektor. Här är dock en brasklapp på sin plats och den gäller detaljeringsgraden på yrkeskodningen. Detaljeringsgraden är nämligen betydligt bättre inom kommun och landsting än inom privat och statlig sektor. Detta påverkar möjligheten till en effektiv standardvägning. Resultaten visar dock att för de två sektorer där yrkeskodningen redan är fullt utvecklad – kommun och landsting – förekommer inga löneskillnader och kvinnor har 100 procent av mäns lön.

Notera att...

Förutom standardvägning efter yrke så kan man standardväga efter ytterligare faktorer, till exempel ålder, utbildning eller yrkeserfarenhet, om det finns uppgifter för dessa variabler.

Stor löneskillnad eller inte?

Samtidigt som standardvägning visar att löneskillnaderna inom enskilda yrken knappt förekommer så kvarstår det faktum att den genomsnittliga lönen för samtliga kvinnor endast är 82 procent av männens genomsnittliga lön. Hur kan detta gå ihop?

Kvinnoyrken leder till löneskillnad

Förklaringen är att *kvinnor och män i huvudsak arbetar inom olika yrken* och att lönerna varierar *mellan* olika yrken. En jämförelse av *andel kvinnor och lönenivå* inom olika yrken visar att lönerna nästan alltid är lägre inom de yrken som domineras av kvinnor.

Tabell 4.3 visar *andel kvinnor och lön i procent*

Sammanfattning av tabell 4.3

Kvinno- och mansdominerade sektorer med *lägre* lön än medellönen.

	Antal sektorer med minst 50 procent...	Därav med <i>lägre</i> lön än medellönen
Kvinnor	14	12
Män	25	3

av medellön för arbetare och tjänstemän. Dessa är uppdelade på 21 sektorer vilket ger totalt 39 redovisningsgrupper (18 med arbetare och 21 med tjänstemän). Av de 39 grupperna så har 14 grupper mer än 50 procent kvinnor. Av dessa har 12 klart lägre lönenivå än genomsnittet. Resterande 25 grupper består av mer än 50 procent män och av dessa har endast tre lägre lön än genomsnittet. Det finns uppenbarligen en tydlig koppling mellan andel kvinnor och lönenivå inom en sektor.

Kvinnor lika med låglöneyrke

Hög andel kvinnor inom ett yrke eller sektor innebär alltså oftast även hög lönenivå. Likaså medför en hög andel män en hög lönenivå. Lönenivåerna för kvinnor respektive män *inom samma yrke* är dock oftast liknande vilket förklarar varför statistiken ibland visar på stora löneskillnader som kan vara svåra att finna belägg för på enskilda arbetsplatser. Framför allt gäller detta arbetaryrken medan det inom tjänstemannaryrken förefaller finnas större skillnader.

Andel kvinnor och relativ lönenivå fördelad på arbetare och tjänstemän inom 21 sektorer. År 2002

	Arbetare Andel kvinnor Procent	Medellön* i procent av medellön för samtliga arbetare	Tjänstemän Andel kvinnor Procent	Medellön** i procent av medellön för samtliga tjänstemän
Verkstadsindustri	18	107	25	117
Livsmedelsindustri	32	101	39	106
Trävaruindustri, ej möbler	12	103	29	98
Massa- och pappersindustri	16	107	34	114
Förlag; grafisk o a reproindustri	25	109	44	100
Stål- och metallverk	12	110	26	115
Övrig tillverkningsindustri	27	103	41	115
Byggindustri	2	122	24	103
Partihandel	21	102	33	112
Detaljhandel	69	93	60	91
Hotell och restaurang	63	89	52	84
Transport och kommunikation	11	105	42	95
Kreditinstitut och försäkringsbolag	..	..	56	125
Fastighetsbolag o företagssew. m.fl.	38	99	42	111
Stat: Samtliga	32	106	..	..
Stat: Militär och polis	..	..	12	102
Stat: Civilförvaltning	..	..	62	92
Stat: Universitets- o högskolelärare	..	..	41	109
Kommun: Äldre- o handikappomsorg	90	90	85	86
Kommun: Skola	80	88	67	90
Kommun: Barnomsorg	90	89	87	73
Landsting: Vård	84	94	80	102

Tabell 4.3

* Här avses medellön för samtliga arbetare, både kvinnor och män, inom respektive sektor.

** Här avses medellön för samtliga tjänstemän, både kvinnor och män, inom respektive sektor.

Löner år 2003–2004

5

LO-EKONOMERNA RÄKNAR med 3,5 procents löneökning år 2003 och konjunkturstatistik visar på fortsatt högre löneökningstakt för tjänstemän än för arbetare.

Enligt LO-ekonomernas konjunkturrapport, "Ekonomiska utsikter – Våren våren 2003", beräknas lönerna öka med i genomsnitt 3,5 procent år 2003. Inom den privata sektorn väntas lönerna öka med 3,2 procent och inom den offentliga med 4,1 procent. Inom den privata sektorn förväntas lönerna öka minst inom tillverkningsindustri och privat tjänsteproduktion, 3,3 respektive 3,2 procent, och mest inom byggnadsindustrin, 3,7 procent. År 2004 väntas löneökningstakten tillta något inom privat sektor medan den antas ligga kvar på samma nivå inom offentlig sektor.

Prognos för löneökning år 2003–2004 procent

	År 2003	År 2004
Samtliga	3,5	3,7
Privat sektor	3,2	3,5
Tillverkningsindustri	3,3	3,4
Byggnadsindustri	3,7	3,6
Privat tjänsteproduktion	3,2	3,5
Offentlig sektor	4,1	4,1

Tabell 5.1

Källa: LO-rapporten "Ekonomiska utsikter – Hösten 2003"

Lönerna väntas öka med 3,5 procent år 2003. Lönerna ökar mer inom offentlig sektor än inom privat sektor.

Konjunkturstatistik för år 2003

Ytterligare ett sätt att uppskatta hur mycket lönernas kan väntas öka år 2003 är att använda Statistiska centralbyråns konjunkturstatistik. Denna produceras månadsvis och redovisar löneutveckling för arbetare och tjänstemän inom privat sektor.

Avtagande löneökningstakt

Konjunkturstatistiken till och med maj månad år 2003 visar på en avtagande löneökningstakt för både arbetare och tjänstemän. Statistiken är dock preliminär för de senaste tolv månaderna och framför allt de *senaste fem månaderna kommer att justeras upp* varefter retroaktiva löneutbetalningar kommer med i statistiken. Erfarenhet från tidigare års konjunkturstatistik visar att detta främst gäller tjänstemän vars lönerevisioner brukar dröja längre än för arbetare. Utifrån detta så är det troligt att

Konjunkturstatistik

Kortperiodisk lönestatistik, konjunkturstatistik, publiceras av Statistiska centralbyrån och Medlingsinstitutet varje månad. Den redovisas för ett antal näringsgrenar inom privat sektor samt för stat, kommun och landsting. Redovisning av arbetare och tjänstemän sker dock endast för privat sektor.

Statistiken är preliminär de tolv senaste månaderna och justeras upp efterhand med retroaktiva löneutbetalningar.

I diagram 5.1 redovisas värden som utjämnats med tre månaders glidande medelvärde.

löneökningstakten för tjänstemän kommer att hamna någonstans mellan 3,5–4,0 procent i genomsnitt för hela år 2003. Arbetarnas löneökningstakt kommer troligen att hamna i närheten av tre procent.

Även om det är för tidigt att med säkerhet exakt avgöra hur mycket lönerna kommer att öka år 2003 så tycks allt ändå tyda på att lönerna även detta år kommer att öka mer för tjänstemän än för arbetare.

Löneökningstakt år 2000–2003 för arbetare och tjänstemän inom privat sektor.
Procent

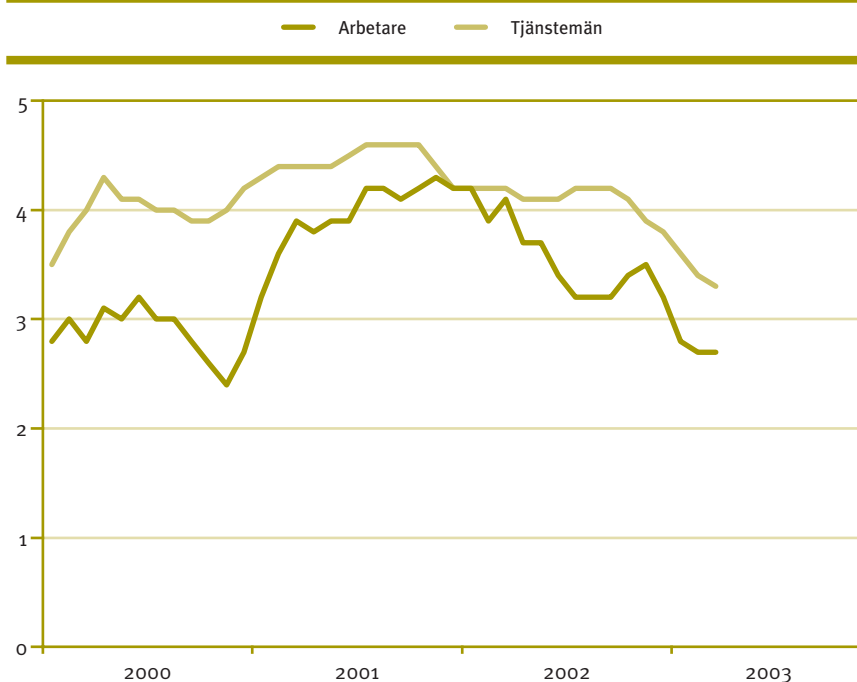

Diagram 5.1

Löneökningstakten tycks fortsätta att vara högre för tjänstemän än för arbetare.

Strukturrensning

NEDAN FÖLJER ett exempel på hur löneökning inom tandvården beräknas med och utan strukturrensning.

Ej strukturrensat

Yrke	År 1		År 2		Löneökning Procent	Kommentar
	Antal	Lön	Antal	Lön		
Tandsköterskor	6 500	12 700	7 000	17 400	37	<i>Utan strukturrensning</i> ökade lönerna i genomsnitt med 35 procent.
Tandläkare	4 000	22 700	3 000	33 600	48	
Samtliga	11 000	16 500 *	10 000	22 260	35	

Observera att detta är *mindre* än vad lönerna ökade för tandsköterskor och tandläkare var för sig.

$$* ((6\,500 * 12\,700) + (4\,000 * 22\,700)) / (6\,500 + 4\,000) = 16.500 \text{ kr}$$

Strukturrensat för antal anställda

Yrke	År 1		År 2		Löneökning Procent	Kommentar
	Antal	Lön	Antal	Lön		
Tandsköterskor	7 000	12 700	7 000	17 400	37	<i>Med strukturrensning</i> av antalet anställda så blir löneökningen 42 procent vilket är ungefär mitt i mellan de 37 respektive 48 procent som lönerna ökat för tandsköterskor respektive tandläkare.
Tandläkare	3 000	22 700	3 000	33 600	48	
Samtliga	10 000	15 700 **	10 000	22 260	42	

$$** ((7\,000 * 12\,700) + (3\,000 * 22\,700)) / (7\,000 + 3\,000) = 15\,700 \text{ kr}$$

Strukturrensning innebär helt enkelt att *antalet* tandläkare och tandsköterskor år 2 används även år 1 för beräkning av den genomsnittliga lönen för samtliga. Detta medför att löneökningen för samtliga mellan år 1 och 2 blir klart högre och mer rättvisande *med* strukturrensning än utan eftersom förändringen av antalet anställda då "rensats" bort och därmed inte påverkar den beräknade löneökningen.

Standardvägning

NEDAN FÖLJER ett exempel på hur en standardvägning beräknas för en grupp bestående av sjuksköterskor och läkare.

Ej standardvägt

		Antal	Lön	Kvinnors lön i procent av mäns lön	Kommentar
Sjuksköterskor	Kvinnor	56 574	21 231	99	<i>Utan standardvägning</i> motsvarar kvinnornas lön i genomsnitt 64 procent av männens lön (23.701 / 37.323). Observera att detta är betydligt lägre än vad som gäller för sjuksköterskor och läkare var för sig.
	Män	5 476	21 412		
Läkare	Kvinnor	8 469	40 200	91	
	Män	12 312	44 400		
Samtliga	Kvinnor	65 043	23 701	64	
	Män	17 788	37 323		

Standardvägt enligt standardpopulationsmetoden

		Antal	Lön	Kvinnors lön i procent av mäns lön	Kommentar
Sjuksköterskor	Kvinnor	31 025 *	21 231	99	<i>Med standardvägning</i> motsvarar kvinnornas lön i genomsnitt 96 procent av männens lön. Det är cirka mitt i mellan vad som gäller för sjuksköterskor och läkare var för sig.
	Män	31 025 *	21 412		
Läkare	Kvinnor	10 391 **	40 200	91	
	Män	10 391 **	44 400		
Samtliga	Kvinnor	41 416 ***	25 990	96	
	Män	41 416 ***	27 179		

* $(56.574 + 5.476) / 2 = 31.025$

** $(8.469 + 12.312) / 2 = 10.391$

*** $31.025 + 10.391 = 41.416$

Exemplet visar att när flera yrkesgrupper summeras så kan detta ge en missvisande löneskillnad mellan olika delgrupper, i detta fall kvinnor och män. Ett standardvägt resultat kan då visa hur *antalet* kvinnor och män inom respektive yrke påverkar lönen för samtliga.

Som *vägningstal*, standardpopulation, har i detta exempel använts $(\text{antal kvinnor} + \text{antal män}) / 2$, vilket alltså ger lika många kvinnor och män inom respektive yrke.

Notera att förutom standardvägning efter yrke så kan man standardväga efter ytterligare faktorer, till exempel ålder, utbildning eller yrkeserfarenhet, om det finns uppgifter för dessa variabler.

Statistisk osäkerhet

DE LÖNER OCH LÖNEÖKNINGAR som redovisas i rapporten är *skattningar* av de "sanna" värdena. En skillnad mellan skattningen och det "sanna värdet" beror på så kallad *statistisk osäkerhet*. Till detta kommer ytterligare två fenomen som kan göra skattningarna svåra att tolka. Det gäller främst *företag som byter näringsgren* eller sektor och *oregelbunden lönerrevision*.

STATISTISK OSÄKERHET orsakas av *bortfall, mätfel eller urvalsfel*. Den kan dock beräknas. Osäkerheten för en skattad *lönenivå* är oftast liten, bara 100–200 kronor upp eller ner. Osäkerheten för skattade *löneökningar* är större. För de löneökningar som redovisas här är osäkerheten beräknad till *en procentenhet upp eller ner*. Det vill säga ett att en skattad löneökning bör tolkas som att den sanna löneökningen är lika med den *skattade löneökningen plus/minus en procentenhet*.

Exempel: Skattad löneökning mellan år 2001 och 2002 för arbetare inom verkstadsindustrin.

Skattad löneökning: 2,9 procent

Felmarginal: ± 1 procentenhet

Sann löneökning ligger sannolikt inom intervallet $2,9 \pm 1$ procent. Det vill säga mellan 1,9–3,9 procent.

FÖRETAG SOM BYTER NÄRINGSGREN eller sektor kan påverka lönenivån i både den näringsgren företaget lämnat såväl som i den som företaget kommer till. Exempel på detta är när Ericsson säljer ut delar av sin IT-verksamhet. Så länge verksamheten finns kvar hos Ericsson så tillhör den SNI 32 Teleproduktindustrin men när den säljs ut och blir ett fristående företag så tillhör det SNI 72 Datakonsulter.

OREGELBUNDEN LÖNEREVISION innebär att löneförhandlingar och därpå följande lönerrevisioner ofta inte sker regelbundet varje år. Däremot är lönestrukturstatistiken mycket regelbunden. Detta är ofta förklaringen till ovanligt små eller stora löneökningar mellan två närliggande år inom enskilda sektorer. Över en längre tidsperiod är detta dock ett mindre problem.

Månadslön (grundlön) och löneutveckling år 2002 samt år 1994–2002

Sektor	Kön	Arbetare		Tjänstemän		Samtliga		Löneutveckling år 2002 samt år 1994–2002. Procent								
		Antal Månadslön		Antal Månadslön		Antal Månadslön		Arbetare		Tjänstemän		Samtliga				
		2002	1994–2002	2002	1994–2002	2002	1994–2002	2002	1994–2002	2002	1994–2002	2002	1994–2002			
Samtliga sektorer	Män	849 200	18 600	924 600	28 300	1 773 900	23 600	3,0	35,6	3,9	3,5	41,3	4,4	3,3	39,1	4,2
	Kvinnor	715 600	15 900	1 020 200	21 700	1 735 800	19 300	3,7	33,5	3,7	4,0	41,3	4,4	3,9	38,5	4,2
	Totalt	1 565 300	17 400	1 945 000	24 800	3 510 200	21 500	3,4	34,7	3,8	3,7	41,4	4,4	3,6	38,9	4,2
Privat sektor	Män	766 000	18 800	713 900	29 100	1 479 900	23 800	2,9	35,6	3,9	3,3	42,0	4,5	3,1	39,3	4,2
	Kvinnor	328 800	16 200	553 500	22 100	882 300	19 900	3,1	37,0	4,0	3,8	42,8	4,6	3,6	41,0	4,4
	Totalt	1 095 100	18 100	1 267 500	26 000	2 362 600	22 400	3,0	36,1	3,9	3,4	42,5	4,5	3,3	40,0	4,3
D Tillverkningsindustri	Män	312 200	18 700	179 700	30 200	491 900	22 900	2,9	35,1	3,8	4,4	44,2	4,7	3,6	39,3	4,2
	Kvinnor	82 800	17 000	81 600	23 500	164 400	20 200	2,6	33,3	3,7	4,3	50,5	5,2	3,6	42,7	4,5
	Totalt	395 300	18 300	261 300	28 100	656 600	22 200	2,8	35,0	3,8	4,4	45,4	4,8	3,6	40,0	4,3
28–35 Verkstadsindustri	Män	156 800	18 800	107 900	30 700	264 700	23 700	3,1	36,0	3,9	4,3	47,3	5,0	3,7	41,8	4,5
	Kvinnor	34 400	17 200	36 000	23 900	70 400	20 600	1,6*	33,3	3,7	4,4	53,8	5,5	3,2	44,7	4,7
	Totalt	191 100	18 600	143 800	29 000	334 900	23 100	2,9*	36,0	3,9	4,3	48,5	5,1	3,6	42,5	4,5
15+16 Livsmedels-, dryckes- och tobaksindustri	Män	30 800	18 000	10 600	29 300	41 400	20 900	2,4	31,7	3,5	3,7	42,3	4,5	2,8	35,3	3,9
	Kvinnor	14 700	16 200	6 900	22 000	21 600	18 100	5,2	29,5	3,3	3,8	48,2	5,0	4,6	36,2	3,9
	Totalt	45 600	17 500	17 600	26 400	63 200	20 000	3,3	31,1	3,4	4,0	43,9	4,7	3,6	35,5	3,9
20 Trävaruindustri, ej möbler	Män	23 300	18 100	5 300	26 000	28 600	19 600	3,0	35,1	3,8	4,0	31,2	3,5	3,3	34,1	3,7
	Kvinnor	3 200	17 300	2 200	20 400	5 400	18 500	4,6	37,7	4,1	5,7	42,8	4,6	5,1	40,0	4,3
	Totalt	26 500	18 000	7 500	24 400	34 000	19 400	3,0	35,1	3,8	5,2	35,1	3,8	3,6	35,1	3,8
21 Massa- och pappersindustri	Män	23 600	19 000	7 700	31 000	31 300	21 900	2,5	32,0	3,5	4,7	41,2	4,4	3,3	35,1	3,8
	Kvinnor	4 400	17 200	3 900	22 900	8 300	19 900	2,3	29,8	3,3	3,6	49,2	5,1	3,0	39,6	4,3
	Totalt	28 000	18 700	11 600	28 200	39 600	21 500	2,5	31,7	3,5	4,1	43,1	4,6	3,1	35,9	3,9

22 Förlag; grafiska o a reproindustri	Män	9 000	19 400	14 500	26 500	23 500	23 800	4,7	35,9	3,9	5,2	31,4	3,5	5,0	32,8	3,6
	Kvinnor	3 000	17 700	11 300	22 700	14 300	21 600	2,9	39,4	4,2	3,2	40,8	4,4	3,1	40,6	4,3
	Totalt	12 000	18 900	25 800	24 800	37 800	22 900	4,2	37,1	4,0	4,2	35,4	3,9	4,2	35,9	3,9
27 Stål- och metallverk	Män	19 200	19 200	6 200	30 300	25 400	21 900	2,0	36,3	4,0	4,5	43,7	4,6	2,9	38,8	4,2
	Kvinnor	2 500	18 100	2 200	22 800	4 700	20 300	1,3	37,0	4,0	4,6	49,0	5,1	3,0	43,1	4,6
	Totalt	21 700	19 100	8 400	28 400	30 100	21 700	1,9	36,3	3,9	5,2	44,6	4,7	3,1	39,2	4,2
Övrig tillverkningsindustri 23+24+25+26+36+37	Män	45 000	18 400	25 500	31 200	70 500	23 100	2,5	35,0	3,8	4,1	43,4	4,6	3,3	39,0	4,2
	Kvinnor	16 500	16 900	17 400	24 900	33 900	21 000	2,5	33,8	3,7	5,3	53,6	5,5	4,2	45,2	4,8
	Totalt	61 700	18 000	42 900	28 600	104 600	22 400	2,4	34,6	3,8	4,5	44,7	4,7	3,5	39,7	4,3
F Byggsindustri	Män	124 300	21 400	36 500	27 100	160 800	22 700	3,3	34,3	3,8	3,6	29,3	3,3	3,4	32,9	3,6
	Kvinnor	3 000	17 500	11 300	20 600	14 300	19 900	3,6	38,5	4,2	4,5	41,1	4,4	4,3	40,7	4,4
	Totalt	127 300	21 300	47 900	25 500	175 200	22 500	3,4	34,3	3,8	3,5	32,6	3,6	3,4	33,8	3,7
G Parti- och detaljhandel; reparation	Män	109 600	17 800	124 200	28 500	233 800	23 500	2,8	37,0	4,0	4,3	38,2	4,1	3,8	37,8	4,1
	Kvinnor	111 500	15 700	79 100	21 900	190 600	18 300	4,0	35,8	3,9	4,3	42,6	4,5	4,1	39,1	4,2
	Totalt	221 100	16 900	203 400	25 900	424 500	21 200	3,3	36,8	4,0	4,7	40,6	4,4	4,1	39,0	4,2
51 Partihandel	Män	37 000	18 100	82 800	30 200	119 800	26 500	1,8	37,2	4,0	3,8	39,3	4,2	3,4	38,9	4,2
	Kvinnor	10 100	16 400	40 200	22 600	50 300	21 300	1,8*	36,7	4,0	3,2	43,2	4,6	2,5	42,2	4,5
	Totalt	47 100	17 800	123 000	27 700	170 100	25 000	1,8*	36,7	4,0	4,1	41,4	4,4	3,5	40,5	4,3
52 Detaljhandel	Män	43 000	17 000	21 600	24 400	64 600	19 500	2,4	36,5	4,0	3,8	34,8	3,8	3,0	35,8	3,9
	Kvinnor	95 900	15 500	32 800	21 200	128 700	17 000	3,7	35,6	3,9	5,5	41,4	4,4	4,3	37,4	4,1
	Totalt	138 900	16 100	54 500	22 500	193 400	17 900	3,7	36,7	4,0	5,1	39,1	4,2	4,2	37,5	4,1
H Hotell och restauranger	Män	26 700	16 000	8 300	22 200	35 000	17 400	4,6	35,1	3,8	2,3	30,4	3,4	3,9	33,6	3,7
	Kvinnor	45 700	15 200	8 900	19 800	54 600	15 900	3,4	35,3	3,9	1,0	33,0	3,6	2,9	34,8	3,8
	Totalt	72 400	15 500	17 100	20 900	89 500	16 500	3,9	35,2	3,8	1,5	32,1	3,5	3,3	34,4	3,8
I Transport- och kommunikationer	Män	83 900	18 300	77 100	25 600	161 000	21 800	2,5	35,4	3,9	0,9*	52,7	5,4	1,6*	44,6	4,7
	Kvinnor	10 200	17 500	54 900	20 900	65 100	20 400	3,7	32,6	3,6	2,0*	35,8	3,9	2,2*	35,4	3,9
	Totalt	94 200	18 200	132 000	23 500	226 200	21 300	2,5	35,1	3,8	1,3*	45,1	4,8	1,8*	41,4	4,4
J Kreditinstitut och försäkringsbolag	Män	..	..	33 800	38 200	33 800	38 200	..	..	..	-1,1*	66,5	6,6	-1,1*	66,5	6,6
	Kvinnor	..	..	42 500	25 300	42 500	25 300	..	..	..	3,4*	55,2	5,7	3,4*	55,2	5,7
	Totalt	..	..	76 300	31 000	76 300	31 000	..	..	..	0,8*	63,7	6,4	0,8*	63,7	6,4

Sektor	Kön	Löneutveckling år 2002 samt år 1994–2002. Procent															
		Arbetare		Tjänstemän		Samtliga		Arbetare		Tjänstemän		Samtliga					
		Antal Månadslön		Antal Månadslön		Antal Månadslön		2002		1994–2002		2002					
		2002	1994–2002	2002	1994–2002	2002	1994–2002	2002	1994–2002	2002	1994–2002	2002	1994–2002				
K Fastighetsbol, uthyrnings- och företagservice	Män	59 300	18 000	168 700	30 800	228 000	27 500	1,7	32,7	3,6	1,8*	38,7	4,2	1,8*	37,7	4,1	
	Kvinnor	36 500	16 000	123 600	23 200	160 100	21 500	2,0	36,7	4,0	0,7*	40,7	4,4	0,9*	40,0	4,3	
	Totalt	95 700	17 300	292 300	27 600	388 000	25 000	2,3	34,9	3,8	1,2*	39,3	4,2	1,4*	38,5	4,2	
	Män	1 000	17 500	12 700	23 500	13 700	23 100	..	..	..	..	1,3	37,5	4,1	1,2	45,6	4,8
M Utbildning	Kvinnor	1 900	16 800	17 800	21 000	19 700	20 600	..	..	..	..	5,0	41,4	4,4	4,7	53,5	5,5
	Totalt	2 900	17 100	30 400	22 000	33 300	21 600	..	..	..	..	3,3	38,7	4,2	3,1	49,0	5,1
	Män	3 400	17 000	19 700	25 000	23 100	23 800	3,2	26,3	3,0	6,8	34,8	3,8	6,4	33,9	3,7	
	Kvinnor	13 100	17 200	82 400	19 900	95 500	19 500	1,7	38,0	4,1	6,4	40,0	4,3	5,8	39,8	4,3	
N Hälso- och sjukvård	Totalt	16 500	17 200	102 200	20 900	118 700	20 400	2,0	35,8	3,9	6,6	41,5	4,4	6,1	40,8	4,4	
	Män	20 900	17 600	35 400	25 600	56 300	22 600	3,8	30,0	3,3	6,2	37,7	4,1	5,5	35,4	3,9	
	Kvinnor	19 300	16 400	43 300	20 800	62 600	19 500	3,7	40,0	4,3	6,1	37,5	4,1	5,5	38,1	4,1	
	Totalt	40 200	17 200	78 700	22 800	118 900	20 900	3,9	32,7	3,6	5,1	35,8	3,9	4,7	34,9	3,8	
O Andra samhälleliga och personliga tjänster	Män	304 800	17 800	479 900	28 900	784 700	24 600	2,7	31,8	4,0	2,5	38,9	4,8	2,5	40,3	4,3	
	Kvinnor	238 200	15 900	452 500	21 900	690 700	19 800	3,4	32,8	4,1	3,3	36,8	4,6	3,3	40,2	4,3	
	Totalt	543 000	17 000	932 400	25 500	1 475 400	22 400	3,0	36,3	4,5	2,8	42,2	5,2	2,8	40,5	4,3	
	Män	83 200	16 700	210 700	25 500	294 000	23 000	4,4	35,0	3,8	4,2	39,0	4,2	4,3	38,2	4,1	
Privat tjänsteproduktion (G+H+I+J+K+M+N+O)	Kvinnor	386 800	15 600	466 700	21 200	853 500	18 700	4,2	30,5	3,4	4,3	39,5	4,3	4,3	35,9	3,9	
	Totalt	470 200	15 800	677 500	22 600	1 147 600	19 800	4,4	31,3	3,5	4,3	39,1	4,2	4,3	36,4	4,0	
	Män	13 800	19 300	91 800	26 300	105 600	25 400	4,0	37,4	4,1	4,3	41,1	4,4	4,2	40,7	4,4	
	Kvinnor	6 600	17 000	92 400	22 000	99 000	21 700	4,1	34,9	3,8	4,4	40,9	4,4	4,4	40,6	4,3	
Statlig sektor	Totalt	20 600	18 500	184 200	24 200	204 800	23 600	4,0	36,8	4,0	4,2	40,3	4,3	4,2	40,0	4,3	
	Män	..	..	23 300	25 600	23 300	25 600	..	..	..	..	42,3	4,5	3,7	42,3	4,5	
	Kvinnor	..	..	3 200	23 700	3 200	23 700	..	..	..	..	46,6	4,9	2,9	46,6	4,9	
	Totalt	..	..	26 400	25 300	26 400	25 300	..	..	..	..	41,8	4,5	3,6	41,8	4,5	
Militär och polis	Män	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
	Kvinnor	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
	Totalt	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
	Män	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	

Civilförvaltning (Administration)	Män	..	..	40 300	25 600	40 300	25 600	..	..	..	4,3	44,4	4,7	4,3	44,4	4,7
	Kvinnor	..	..	64 500	21 100	64 500	21 100	..	..	..	4,4	42,6	4,5	4,4	42,6	4,5
	Totalt	..	..	104 800	22 800	104 800	22 800	..	..	..	4,2	42,6	4,5	4,2	42,6	4,5
Universitets- och högskollärare	Män	..	..	17 800	28 800	17 800	28 800	..	..	..	5,5	34,8	3,8	5,5	34,8	3,8
	Kvinnor	..	..	12 600	24 600	12 600	24 600	..	..	..	5,3	33,1	3,6	5,3	33,1	3,6
	Totalt	..	..	30 400	27 100	30 400	27 100	..	..	..	5,4	34,2	3,7	5,4	34,2	3,7
Kommunal sektor	Män	57 900	16 100	88 800	22 200	146 700	19 800	4,6	33,7	3,7	4,2	34,1	3,7	4,4	33,9	3,7
	Kvinnor	329 800	15 500	254 900	20 600	584 700	17 700	4,3	29,9	3,3	4,3	37,1	4,0	4,3	33,4	3,7
	Totalt	387 700	15 600	343 700	21 000	731 400	18 100	4,5	30,4	3,4	4,4	36,3	3,9	4,4	33,5	3,7
Äldre- och handikappomsorg	Män	24 600	15 200	4 800	21 100	29 400	16 100	4,6	33,0	3,6	4,8	41,5	4,4	4,6	34,7	3,8
	Kvinnor	214 500	15 600	27 400	21 500	242 000	16 300	4,4	30,2	3,4	5,0	46,9	4,9	4,5	32,4	3,6
	Totalt	239 100	15 600	32 200	21 400	271 300	16 300	4,7	30,4	3,4	5,0	46,0	4,8	4,8	32,6	3,6
Skola	Män	4 000	16 200	50 100	22 700	54 200	22 200	4,3	31,7	3,5	4,1	33,2	3,7	4,1	33,1	3,6
	Kvinnor	15 900	15 100	100 300	22 200	116 200	21 200	4,3	29,0	3,2	4,0	35,8	3,9	4,0	35,1	3,8
	Totalt	19 900	15 300	150 400	22 400	170 300	21 500	4,3	29,8	3,3	4,0	34,9	3,8	4,0	34,5	3,8
Barnomsorg	Män	7 400	14 900	9 100	17 200	16 500	16 200	4,2	31,4	3,5	4,9	32,7	3,6	4,6	32,1	3,5
	Kvinnor	67 900	15 400	61 200	18 300	129 100	16 800	4,1	28,8	3,2	4,5	37,1	4,0	4,3	32,9	3,6
	Totalt	75 400	15 400	70 300	18 200	145 700	16 800	4,1	29,1	3,2	5,1	36,7	4,0	4,6	33,0	3,6
Landstingskommunal sektor	Män	11 500	16 400	30 100	32 700	41 600	28 200	3,6	38,1	4,1	4,1	44,4	4,7	4,0	43,3	4,6
	Kvinnor	50 300	16 200	119 500	22 000	169 900	20 300	3,9	33,6	3,7	4,1	43,5	4,6	4,1	41,0	4,4
	Totalt	61 900	16 200	149 600	24 200	211 500	21 800	3,9	34,4	3,8	4,1	43,5	4,6	4,1	41,4	4,4
Vård	Män	7 800	16 400	22 600	35 100	30 500	30 300	3,5	35,7	3,9	4,4	42,7	4,5	4,2	41,7	4,4
	Kvinnor	40 300	16 300	90 000	23 000	130 300	21 000	3,9	34,4	3,8	4,2	44,3	4,7	4,1	41,7	4,5
	Totalt	48 200	16 300	112 600	25 400	160 800	22 700	3,9	34,6	3,8	4,3	43,5	4,6	4,2	41,5	4,4

.. Uppgift ej tillgänglig eller för osäker för att redovisas

* Osäker skattning på grund av rotation i urvalet eller på grund av att företag bytt näringsgren

Löner år 2003

Löner och löneutveckling år 1994–2003

